

כ"ה בסיון תש"ף, 17.6.2020

גיליון מס' 714

פרשת קרח

על גאוה ומחלוקת

מאת שמואל (מולי) יסלזון, ראש צורים

פרשת קרח מתארת בפירוט את המחלוקת שנתלקחה במחנה ישראל, ואשר איימה לשמוט מתחת רגלי משה את בסיס מעמדו כמנהיג ואת עובדת היותו נבחר על ידי הקב"ה.

סופה של פרשת המחלוקת בפתיחת פי האדמה: ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (במדבר ט"ז, לב).

בספר דברים נשנה הסיפור בלשון מקבילה: "ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל" (י"א, ו).

המילים 'אדם' ו'יקום', מחזירות אותנו למעשה בראשית. לאדם הראשון נאמר: "פי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית, ג, יט),

וכאשר הרג קין את הבל נאמר: "ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך" (בראשית ד, יא).

מתוארות כאן שתי צורות התמזגות עם אדמה. האחת- שיבה אל העפר, והשנייה- אדמה שפוצה את פיה.

בעלי המדרש עמדו על הדמיון בין קין לקרח:

"...אמר משה לפני הקב"ה: אם בריאה, אותה הבריאה אשר אמרת (ועשית) אשר לא נבראו, עתה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה, כדרך שפצתה בימי קין והבל בדמי אחיו הבל. ובלעה אותם ואת אשר להם... שלא יהא להם זכר וזכרון בעולם שלא יאמרו: זה השור-של דתן, זה הבגד- של אבירם" (פסיקתא זוטרותא {לקח טוב} במדבר פר' קרח דף קטו עמ' ב).

המדרש מבאר את בליעת האדמה, ככיליון כל זיכרון עלי אדמות, כשם שארע בבליעת דמו של הבל.

מדוע לא היה די בשוב קרח אל העפר, כגזרת אדם הראשון? מה פשר בליעת האדמה?

ניתן לומר שאדם שב לעפר, בה במידה שחי בתודעה של "כי עפר אתה". רק אדם אשר השכיל בחייו לחיות בתודעה כזו, והאני שלו כעפר נחשב - ישוב אל העפר, כי משם לוקח. ואילו קרח שלא ראה עצמו כעפר, שבקש להנמיך את דמות קומתו של משה ולרמוס אותה על הארץ – סופו שלא יתמזג בעפר אלא יבלע ללועה של שאול תחתיות. קרח שאל את משה ואהרון שאלה שהייתה אמורה להיות מופנית אליו: "וּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֲל ה'?" (במדבר טז, ג), לא שב אל חיק העפר בשל כך. נראה כי המתנשא הגדול הוא דווקא קרח, שבא בטענות למי שממלאים את שליחותם, לכמשה שעליו מעיד הכתוב "מִשָּׁה עֶבֶד ה'" (שם, לד, ה), "בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא" (שם יב, ז).

העפר לא יכול לקלוט את מי שבמהלך חייו לא השכיל להפנים כי הוא בא מן העפר. על כן היה צורך בבריאה חדשה.

האדמה פצתה פיה, כביטוי לחדלון מוחלט, כדי שלא יהא להם זכר וזיכרון בעולם – כי זה סופו של בעל גאוה ומחלוקת, ששום דבר טוב לא יכול לנבוט ממנו.

שמואל (מולי) יסלזון, נשוי למוריה ושניהם הורים לעשרה ילדים וסבים לשישה נכדים ב"ה, עובד באגף החינוך במועצה האזורית גוש עזיון, חבר קיבוץ ראש צורים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il